

*Ö*rgütlenme konusunda, biz eczacılar olarak, ecza kooperatifleri ile rüştümüzü ispat ettik. Biz örgütlenebildik. Eczacı kooperatiflerinin yarattığı ortam sayesinde dağıtım alanındaki hizmet kalitesinin yükselmesini ve bunun önce eczacı kesimine, giderek de Türk insanına yansımaları sağladı.

*Y*eni Dönemde Üretimden Dağıtıma
İlaç Sektörü...

Kasım 1994 / İstanbul Ecza Koop Yayınları

Bugün burada İstanbul Ecza Kooperatifi'nin 5. yaşını kutluyoruz. 5 yıl geride kalmış, ancak ben konuya sadece İstanbul Ecza Kooperatifi'nin 5. yılı değil, Türkiye'deki eczacı kooperatifi hareketinin 15, hatta 16'ıncı yaşı çerçevesinde bakmak istiyorum. O anlamda bakıldığında, mevcut birikimler, bilgiler büyük ölçüde paylaşıldığı için, Türkiye'deki ecza kooperatiflerinin tamamını da 16 yaşının erginliğinde ele almak istiyorum.

Kooperatiflerin, özellikle ecza kooperatiflerinin kuruluş amaçları ve yola çıktıkları ilk noktadaki hedefleri nelerdi ve bu hedeflere ne ölçüde varıldı? Sanıyorum ki bu ayrı bir tartışma konusudur. Ancak çok somut olarak kooperatiflerin, eczacı kooperatiflerinin gerek eczacılık mesleği platformunda gerekse Türkiye'nin eczacı ilaç ve sağlık gündeminde söyleyecek sözleri olduğu ve bu sözleri bir meslek mensubu olarak dikkate almak gerektiğini tartışmanın artık pek de fazla gerekliliği kalmamıştır diye düşünüyorum.

Ecza kooperatiflerinin yola çıkış işlevlerini, kuruluş amaçlarını tanımlamak istersek; eczacılık mesleğinin ilacın üretimden dağıtımına, hatta kullanımına kadar kendi tanımı içinde yer alan meslek uygulaması ve mesleki sorumluluğuyla ilgili bir çerçevenin içinde, ilacı yapan, üreten noktadan, ilacı temin eden, dağıtan, hastaya ulaştıran ve ilacın kullanımıyla ilgili sorumlulukları taşıyan bir meslek mensubu olarak ve tarihsel sınırların gelişmesi çerçevesinde, bu bütünlük içinde işlevinin değişmesiyle aldığı yeni konumun ortaya çıkarttığı bir gereksinimin karşılığıdır kooperatifler. Kooperatifler, eczacı kooperatifleri bugün bu işlevlerini birçok açıdan yerine getirmektedirler. Bir yönüyle eczacılık mesleğinin kendi meslek alanı olarak gördüğü üretimden dağıtımına kadar ilaçla ilgili olan her konuda yer almakla ifadesini bulurken, bir yönüyle de bu meslek içinde tüm bileşenlerde belli etkileri yaratabilmek amaçlanmıştır.

Az önce sayın Sancak'ın konuşmasında altını çizdiğim şekliyle bu amaçlardan çok önemli bir tanesini de yakalamış olduğunu ve bunun da artık tespit edilmiş olduğunu sevinerek gördüm. Neydi bu? Bu dağıtım alanında, depoculuk alanındaki hizmetlerin kooperatiflerin yarattığı ortam sayesinde niteliğinin yükselmesi, hizmet kalitesinin yükselmesi ve sonuçta bunun önce eczacı kesimine, giderek de Türk insanına yansıyan bir kalite aktarımı şeklindeki bir fonksiyonuydu.

Bir başka fonksiyonu; gene tarihsel perspektifte bakıldığında 1921'den başlayarak ilacın dağıtımı ile ilgili süreç 1950'ye kadar duraklarıyla ve 1970, 1980 ve 1980 sonrası olarak tanımlandığında, yine 1950 sonrası dönemin eczanelerde

hazırlanan majıstral ilaç çerçevesinde gerçekleştiğini ve majıstral ilaç etken maddenin sağlanmasına yönelik bir depoculuk işlevinin bu dönemde, 1950'ye kadar olan dönemde depoculuğun genel görev alanını tespit ettiğini ve burada hizmet üretimi tespitine aynen katılıyorum. Hizmet retiminde herhangi bir iddianın, hatta herhangi bir savın dahi ortada olmadığı, hizmetin deponun merkezinde veril-diği ifade edilerek belirlenmiş oldu.

1950 ve sonrasında, ilaç tanımıyla ilgili müstahzar ilacın büyük lde ilaç piyasasında tedavi amacıyla kullanımında öncelik kazanmasıyla birlikte, hem eczanenin işlevi hem de doğal olarak bunu sağlayan depoculuğun işlevi farklılaştı ve müstahzar ilaç dağıtımı noktasında ilacın artık bir sınaı ürün olma niteliğine dönüşmesi nedeniyle hizmette yoğun bir nitelik kazandı ecza depoculuğu.

1950 ve 70 arasındaki 20 yıllık bir süreç içinde, 1970 ve 80 arasındaki 10 yıllık bir süreç içinde ve 80 sonrasındaki süreç içinde varılan nokta, çok büyük lde müstahzar ilaca dönük, majıstral ilacın artık ecza depocularının ilgisini -ki depocu kelimesi tanımının ayrıca üzerinde durmak ve alımını yapmak isteğindeyim-uyandırmadığını, sonuçta konunun tamamen arz talep ilişkileri doğrultusunda yeniden şekillendiğini görüyoruz. Bunun da doğal sonucu olarak, ilacın müstahzar olma niteliğiyle depoculuğun müstahzar ilacı temin etmek ve dağıtmak işlevleriyle, eczane eczacılığında da dağıtımı sağlanan ilacın temin edilip ulaştırılmasıyla ilgili meslek bütünlüğünün bir tanımlar değişimi, genelde tanımlarda bir değişime uğradığını birlikte saptıyoruz.

Yine aynı tarihsel fraglarla bakıldığında; yani 21-50 arası, 50-70, 70-80 ve 80 sonrası olarak bakıldığında, 1950 ile 70 arasında müstahzar ilaç üretiminin belirleyici niteliği, 70'li yılların sonlarında eczacı kooperatiflerinin ortaya ıkışları ve 80'e kadar olan sürede kendi oluşumlarını bir lde ortaya koymaya başladıklarını ve 90 sonrası dönemde de kendi yola çıkış savlarını ve iddialarını bir lde kanıtladıklarını söylemek sanırım yanlış olmayacaktır.

Bu aıkturumun genel konusuna, yeni dönemde üretimden dağıtıma ilaç konusuna girmeden önce, az önce işaret ettiğim depoculuk ve bunun tarihsel süreç içindeki saptanmış olan işlevinin değişikliği ve tanımının buna paralel olarak değişmesiyle ortaya çıkan durumunun irdelenmesi gereği inancındayım. Depoculuk kavramı, tanımından da hareketle, artık terkedilmek durumunda olan bir kavramdır.

Depo denildiğinde Türk Dil Kurumu sözlüğünde bir malı ya da bir maddeyi bol miktarda bulunduran ve toplu olarak pazarlayan bir kurumdan bahsediyor. İki eşanlamlı olarak önce *bulunduran*, yani depo etmek fiiline yönelik olarak, sonra işlevsel olarak da -hani su deposu falan diyor-, *toplu olarak pazarlayandan* bahsediyor. Şimdi toplu olarak pazarlayan dediğimizde pazarlama faktörüyle birlikte, ticarethane niteliğini önce çıkaran bir görüntü ortaya çıkıyor ki, sonuçta bir ekonomik işletme olması nedeniyle bunu yadırgamak mümkün değil.

Kimi kavramların değişmeye başladığı, yeni dönem diye tarif etmeye ve tartışmaya çalıştığımız durumda, artık ecza deposundan çok ilaç dağıtım kanalları adının verilmesine sayın Ümit Ceylan'a da bir gönderme yaparak bir teşekkür etmek istiyorum. Tanım büyük ölçüde onlardan da kaynaklanmıştır. Dağıtım kanalları ecza deposu kavramının çok daha ötesinde ve bugünkü ihtiyacı ve bugünkü işlevi çok daha doğru tanımladığı nancındayım.

Şimdi panelin konusuyla ilgili, çok fazla öteye gitmeden, üretimden dağıtım gitmeden, sadece "yeni dönemde" diye tarif edilen dönemin hangi belirleyici ile hangi tarihte tarihlendirildiğini, yani yeni dönemin ne zaman başladığını, neyle tanımlandığını, yeni dönemde eski döneme oranla hangi değişimlerin söz konusu olduğunu ve bu tartışmayı üretimden dağıtım yeni dönemde belirleyen etkenlerin, ekonomik, siyasi, toplumsal etkenlerin neler olduğunu da tartışmaz ve yeni dönemin ne zaman başladığı tarihini doğru koymaz isek, bu çok soyut bir zaman kavramı olacaktır. Yine de dönem farzedelim ki 1921'den başlamıştır. Eski dönem de sevgili Sancak'ın söylediği gibi 1'inci yy.'da Tarsus'da başlamıştır. Yeni bir "yeni dönem" tanımına ihtiyacımız var. Yeni dönem tanımı sanıyorum ki 1980 ve sonrası Türkiyesine dayatılan ekonomik ve toplumsal etkilerini bugün de yaşamakta olduğumuz ve yaşamak zorunda da kalacağımız, tartışacağımız, oldukça geniş bir perspektifi içeren, ama temel ifadesini serbest pazar ekonomisi, özelleştirme, mülkiyetin tabana yaygınlaştırılması kavramlarında bulan ve büyük ölçüde kapitalizmin acımasız niteliğini, sosyal boyutlarını, insanı göz ardı eden niteliğini görmezden gelen bir tanım çerçevesinde ele almak, konuya daha samimi ve daha bilimsel yaklaşmayı getirir inancındayım.

Özelleştirme, yeni dönem ve yeni dönemle ilgili bu tanımda diğer konuşmacı arkadaşlarla eğer buluşabilirsek açkoturumun bundan sonraki bölümünde de sanıyorum bir açılım sağlamış oluruz ve yeni dönemi başlangıç tarihi olarak tespit edip, bu günden sonraki yapılanmasını tartışacağımız ikinci bölümünde de Türkiye'nin Gümrük Birliği ile birlikte Avrupa Topluluğu, daha doğrusu önce Avrupa

Topluluğu arkasından Gümrük Birliği ve Sağlık Bakanlığı ile ilgili olarak özele indirgediğimizde ilaç konusunun üretimiyle, dağıtımıyla, kullanımıyla baştan uca kadar irdelenmesinin çok yerinde olacağı düşünçesi ve inancındayım.

Öncelikle sayın Doç. Dr. Minibaş'ın birçok saptamasına tamamen katıldığımı belirtmek istiyorum. Ancak gerek sayın Domaç, gerekse sayın Minibaş öyle bir tablo koydular ki birincisinde insan, ikincisinde hasta metalaştı ve sayın Ceylan da bunu rakamlarla ifade edilmiş şekliyle bizlere sundu. Hastalık da metalaştı, insan da metalaştı da, o zaman ne arıyor insan, nerede? Yani şimdi insanı arayacağımız yer toplumun içi. Demek ki bakımımızda çok temel bir perspektif olmalı; sosyal bir perspektif, sosyal bir boyut.

1980'le tarihlenip 2000'li ya da 3000'inci yıllar diye ifade edilen, panelimizin ismindeki yeni dönem, büyük ölçüde bu şekilde tanımlandığında serbest pazar ekonomisi, insanın kendi emeğine yabancılaşması ve bunun ötesinde metalaşması, hastalığın, giderek insanın metalaşması, ilacın zaten doğal olarak meta karakteriyle eczacının kendi mesleğine yabancılaşma sorunuyla karşı karşıya kalmasının ilk aşamasının, artık insanın metalaşması nedeniyle eczacının insan olarak da yabancılaşması gibi çok komplike görünen, ama özde çok basit olan; herşeyin, her türlü değerin ölçümünün parayla yapıldığı, bir başka deyimle bütün düşünçelerin, bütün toplumsal kaygıların ortadan kalktığı ve çöl gibi bir dünya. Bu umutsuzluğu Cumhuriyet Gazetesi'nde uzun süre hala da süren 3'üncü binyıla yönelik dünya üzerinde, kendi alanlarında isim yapmış insanların sundukları yazıların her birinde görmemek için kör olmak lazım. Gerçekten bir umutsuzluk tablosu var. Bu umutsuzluk tablosunu tek bir umut ışığıyla belki açıyoruz. 1984'le ilgili Owen'in meşhur kitabının bitişinde çok şükür ki neredeyse kentin batı mahallelerinde hala direnenler var deniliyor. Yani umut kentin batı mahallelerindeki direnenlerde.

Evet birden gelmedi; ne Gümrük Birliği, ne Avrupa Topluluğu gündemimize birden gelmedi. 20 küsür yıllık bir süreç içerisinde varlığını göstere göstere geldi.

Her türlü sosyal, ekonomik şekillenmenin bu boyutta, buna paralel olarak oluşturulduğu bir süreçten geçtik geldik, şimdi oturduk tartışıyoruz. Tartıştığımız konu sanki 19 Aralık; sanıyorum imza töreninin yapılacağı 19 Aralık'ta Türkiye-Avrupa Birliği Ortaklık Konseyi Toplantısında Gümrük Birliği Çerçeve Anlaşması imzalanacak. Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü görüşmelerde teknik sorunları giderdiklerini ve taslak belgelerinin ortaya çıktığını açıklıyor ve gazete kupüründe;

"Gümrük Birliği"ne hazırlıksız geçildiği taktirde Türkiye'de üretim yapan çokuluslu şirketlerin markaları, kendi kendilerine rakip olacak"deniliyor. Gümrük Birliği ile birlikte uluslararası markaların değişik kanallardan yurda girmesinin ülkede aynı markayı üreten kuruluşların karşısında büyük bir sorun olarak durduğuna işaret ediliyor. Yani bu anlamda burada bir buzdolabı markası verilmiş. Biz kendi konumuza uyumlandırırsak; Bactrim başka bir kanaldan da geliyor. Avrupa Birliği çerçevesinde yürürlükte olan rekabet yasaının bir maddesine göre ana fabrika belirlenmiş bölgelerde baki haklarına dokunmadan, 3'üncü ülkeler üzerinden Türkiye'ye satışı yapma hakkına sahip oluyor. Gümrük Birliği'ne girdiği taktirde, Türkiye bu sorundan ne kaçabilecek, ne de önlem alabilecek, zira Türkiye'nin Avrupa Konseyi'nde alınan kararlara karışma hakkı yok. Ancak uygulama zorunluluğu var. Bu durumda Türkiye'nin yapabileceği tek şey Avrupa Birliği'nde uygulanan rekabet yasalarında hiçbir değişiklik ve uyarlama yapmadan, bütün olarak yasaılaştırmak ve kısa bir süre içinde adapte etmek. Başbakanlık Baş Danışmanı Ali Tıgrel 19 Aralık'da Ortaklık Konseyi'nde Tüketiciyi Koruma, Patent ve Fikri ve Sınai Hakları Koruma Yasalarının, yani patentin kesinleşeceğini söylüyor. Şimdi öyle bir tablo çıkıyor ki, dönüp baktığımızda uğruna savaşılan bağımsızlık, uğruna savaşılan, kan dökülen "istiklali tam" gibi şeyler artık çok geride kalmış ve bunları ifade eden kişilerin dinazor olarak tanımladığı bir ortam da sanki yeniden gündeme geliyor. Öyle ya, Sayın Ümit Ceylan özelleştirme ile onun paralelinde İsviçre'deki gelişmelerle, oradan sigorta şirketleri temelinde yapılan en büyük sağlık harcamalarının arkasından dedi ki haklı olarak; bundan sonra sigorta şirketlerinin hedefi sağlık yönetimine, sağlık harcamaları dışında sağlık finansmanının yönetimine, giderek hekimlik hizmetlerine ve neredeyse SSK yapısına çok benzeyen, kaynakların daha çok olduğu ve doğru yönlendirildiği bir modele doğru gidilmekte olduğunu ifade ediyor ve biz Türkiye'de SSK'nın durumunu tartışıyoruz. Sanki bir kısır döngü; dönüp yeniden başa geliniyor ve bu geldiği noktada bakıyorsunuz, özelleştirilmiş ama sonunda yine SSK yapısında bir bünye ortaya çıkmış.

Gümrük Birliği sınavına gireceğimiz söylendi. Tabii, az önce okuduğum markaların kendi kendilerine rakip olacakları ve çokuluslu firmaların da aynı ölçüde olmasa bile benzer şekilde gümrük birliğinden dolayı etkilenebileceklerini göz ardı etmemek gerekiyor. Yani o anlamda bakıldığında geçmişte biz gerek eczacı kooperatiflerinde, daha çok eczacı odalarında, meslek örgütlerinde geçmişle bugüne ait bir tartışmanın içindeydik. Dağıtım kanalı -ticari olsun, kooperatif olsun- ve sanayi arasındaki çözüm gerektiren, çözüm isteyen konularda bir tartışmamız vardı. Bu tartışma yapıldı, yapılmakta ve yapılacak. Bu anlamda bakıldığında tartışmaya bir başka boyut geliyor Gümrük Birliği ile birlikte. Ve sanayicisiyle, ticari olsun

olmasın, ticaret dağıtım kanalı ve kooperatif dağıtım kanalıyla, sonuçta eczanesi ile birlikte hepimiz aynı sandalın içerisindeyiz. Yani dalga çıkacak, tekne delinecek, batacaksa, hepimiz birlikte batacağız. Tartışma orada. Bu; "eczacıyla, eczacı meslek örgütüyle, dağıtım kanalıyla, sanayicisiyle, bütün sorunlarımızı çözdük. Tartışmalarımız bitti ve biz şimdi bununla ilgili olarak çözüm bulacağız. Sadece bunun için tartışacağız" demek değil, bu tartışma devam edecek, somut çözümler üretilecek ama ister istemez insan bir yerde düğümüne takılıyor. Bugünlerde artık hangi televizyon kanalını açarsanız açın bir açkoturum var. Şu anda biz de bir açkoturum yapıyoruz. Türkiye'de açkoturumların, tartışmaların kısıtlandığı dönemler var. "Konuşan Türkiye" talepleri var. Konuşan Türkiye bugün konuşuyor da, şimdi de dinleyen Türkiye'ye ihtiyaç var. Sizler dinliyorsunuz. Daha bir çok yerde, televizyonlarda bir çok insan, kurum dinliyor. Fakat gereği mi yapıyor, yoksa bizi boşuna mı tartışıyorlar?

Sayın Minibaş işaret etti. Ben tekrar bu konuda mazeret beyan etmek değil, bir gerçeğin altını çizmek istiyorum. Bundan sanıyorum üç ya da dört yıl önce, yine İstanbul ve belki de yine bu salonda, yine bir açkoturumda konuşmuştum. Bu açkoturumun konusu, Avrupa Birliği ve Türkiye İlaç Sanayi idi. Yani ilaç sanayii bu bağlamda eczaneler, ecza kooperatifleri ve ticari depolardı. Biz Avrupa Birliği'ne girmeye karşı çıkıyorduk. Burada tabii çeşitli görüşler vardı. Avrupa Birliği'ne girmeye, katılmaya karşı çıkarken patente karşı çıkıyorduk, OTC'ye karşı çıkıyorduk. Bu söylemin, tartışmanın yapıldığı boyutları düşünün; bundan üç yıl, dört yıl önce bunlar yapıyordu, yapılmakta idi.

Biz bu tartışmaları yaptık, onlara karşı çıktık. Ama sanki biz bu tartışmaları biraz tartışmak için yaptık. Yani onlar dinlenmemiş, onlar ulaşması gereken yerlere gitmemiş. Şimdi bir söylemde buluşuyoruz. Buluştuğumuz söylem; Gümrük Birliği, Gümrük Birliği ile birlikte aynı tekne söz konusu, tekne batarsa birlikte batacağız. Daha büyük bir tehlike ile karşı karşıyayız. Daha genel bir karşı çıkışla karşı durmamız gerekiyor ve bana göre de önlem almamız gerekiyor.

Örgütlenme konusu da çok önemli, Sayın Sancak da işaret etti. Örgütlenme konusunda, eczacı kooperatiflerini kastederek söylüyorum, biz eczacılar olarak, ecza kooperatifleri ile rüştümüzü ispat ettik. Biz örgütlenebildik. Bugün 6-7 bine ulaşan kooperatif ortağı eczacı var. Bunlar şahıs ortaklığıdır. Sermaye ortaklığı da değildir. Zaten ticari dağıtım ortaklığıyla kooperatif dağıtım kanalı arasındaki en temel fark -tabii bu farktan kaynaklanan diğer daha büyük farkları da içermek koşuluyla- bu işlevin yapılmasında bir sermayenin öne çıkması ve sermayenin

kendi gereksinimi olan artı değere, kara yönelik olması, bir diğeri de kişisel ortaklık olması nedeni ile kara değil yarara yönelik, genel kitlesel yarara yönelik olması.

Şimdi OTC'yi tartıştık, patenti tartıştık; pek fazla tartışacak bir şey kalmadı. Hatta ve hatta tartışmamız boşuna sanki. Çünkü imzalanmış. İşte 5 yıllık patent süresi, patent muafiyet süresi ki, Avusturya'da bu 10 yıldır, hala da kullanılıyor sanıyorum. Bir İtalya örneği var. Bu örnekleri çoğaltmak mümkün. Bunlar Avrupa Topluluğu ülkeleri. Yani Gümrük Birliği ülkeleri değil. Biz bir kıyısından, ucundan bucağından yakalayıp, acaba bizi içeri alacaklar mı diye dört gözümüzü açmış beklerken, onlar bu Birliğin üyeleri. Yani 1'inci derecede Gümrük Birliği ile kendi siyasi, ekonomik, toplumsal hedeflerine yönelik amaçlarını gerçekleştirmek üzere kurulmuş olan bir Birliğin üyeleri. Biz bu Birliğe girmeye aday ülkeyiz ve 3'üncü ülkelerle, Birlik dışındaki ülkelerle ilgili ilişkiler, globalleşen dünya, ekonomik ve sosyal ilişkileri çerçevesinde, belki de Gümrük Birliği ile ilgili şu anda Türkiye için bir avantaj gibi tanımlanmak istenen öğelerin tamamını da ortadan kaldıracabilecek ve belki de bu bir dezavantaj olarak dahi ortaya çıkabilecek. Şimdi tartıştık, konuştuk. Bugün hala konuşuyoruz, bir ay kala, 19 Aralık olduğuna göre, tam bir ay kala, hala tartışıyoruz ve ama bir oldu bittiyle karşılaşıyoruz. Bu bize dayatılıyor, biz kabul ediyoruz kabul ettiğimiz bazı şeyler var ki, %90'larla kabul ettik, bugün dönseniz baksanız %5'le kabul edecek kimse de kalmadı. %90'larla kabul edilmiş şeylerin arkasında da kimse kalmadı. Şimdi bu bir çifte standart mı, bu sosyolojinin bir ilgi alanı mı, o benim tamamen yorum yapma yetkimin olmadığı bir konu. Ama kişisel kanım, eksik de olsa bir gelişmenin işareti. Çünkü bir yerde gelişme varsa insan var. Ama insan varsa gelişme var. İnsansız bir gelişme söz konusuysa işte o çöl gibi 3'üncü binyılda çevresi mahvolmuş, insanı metalaşmış, giderek insanın yaşamı metalaşmış ve mahkum edilen ve mahkum edilmesinde de son derece hakkı olan ırkçı düşüncenin en büyük tasallutuna uğramış olan Yahudi ırkının hangi standartlar üzerinde evlilik standardı geliştirdiği çelişkisini de tespit ettiğimizde, yine karamsar, yine olumsuz bir tablo görüyoruz.

Bir bütünlük içinde Gümrük Birliği ve ondan sonra karşılaşacağımız tabloya baktığımızda bunun birinci derecede mutlaka ve sonra 2., 3., 4., 5. ve sonsuza kadar giden derecelerde muhatapları var. Bundan birileri zarar görecekler. Birinci derecede zarar görmeye aday yerli sanayi görülüyor. Topun ağzında o var. İkinci derecede, daha dağıtım kanalına gelmedik, önce çokuluslu şirketler var. Ben Ümit Ceylan'ı çokuluslu şirket olarak görmüyorum, onun bir çalışanı olarak görüyorum ve o Türkiye Roche'dur. Ama Türkiye Roche'da çalışan insanların bu çokuluslu şirketlerin genel politikasını belirlemek gibi herhangi bir etkisi olmayacağı için, bir

üçüncü ülkeden ya da bir Avrupa Topluluğu ülkesinden daha ucuz maliyetle, daha yüksek karlılıkla temin edilecek bir şey varsa, Roche ikamesi var ise, Ümit Bey başka bir şeyi temsil etmek durumunda kalabilecektir. Dolayısıyla o da aynı teknede.

Biliyoruz ki dağıtım kanalları sanayinin en büyük enstrümanı, en büyük kanalı; akışı buradan sağlıyor. Dağıtım kanallarıyla ilgili olarak, Roche'un düzenlemiş olduğu toplantıda iki tane harita gösterilmiştir bize. Katılan arkadaşlarımız hatırlayacaklar, birisi ile diğeri arasında sanıyorum sadece bir yıl fark vardı. Bu, çok şubeli, çokuluslu dağıtım kanallarının Avrupa üzerindeki dağılımını gösteren bir haritaydı. Biricisinde silik silik bir takım renkler, çizgiler görüyorsunuz. Nereden nereye gidiyor, nereye egemen oluyor?

İkincisi örümcek ağı gibiydi. Dağıtım kanalları o kadar iç içe, o kadar birbirine girmiş ki o kanalların birbirlerine su kaçırmaması filan pek mümkün değil. Mutlaka orada farklı bir yapı var ve bu gümrük duvarları, ilacın Gümrük Birliği içinde serbest dolaşımı, yani 1998 sonrası koşullarda karşı karşıya kalınacak olan ortamda, mutlaka ilacı dağıtacak bir takım araçlara ihtiyaç vardır. Ve bu araçlar da bugünkü Türkiye'nin yapısında bulunan sermaye depoları ve şahıs depoları, yani ticari depolar ve ticari dağıtım kanalları ve kooperatif dağıtım kanallarıdır, şeklinde görülüyor. Burada şu ana kadar etkilenen kesimler olarak bakıldığında, önce yerli sanayii, arkasından çokuluslu ilaç firmaları dedikten sonra dağıtım kanallarının da bu etkiden, özellikle olumsuz tarafından kaçınabilmesi pek olanaklı değil. Öyle bir geliyor ki istediğiniz kadar tartışın, istediğiniz kadar kar oranlarını arttırsınlar, istediğiniz kadar size kaynak transfer etsinler, sorun sanıyorum bu değil. İşte o giderek insanı dahi silen, silip atan mekanizma çalışıyor. Buna karşı durulacak mı durulmayacak mı; sanıyorum sorun o. Yani geliyor, hazırlıklı olunacak, mücadele edilecek, bir yere kadar gelindikten sonra yapı değişecek, ama tehdit dediğim salt ne eczacıya ne dağıtım kanalına, ne sanayiye, tehdit bütün ülkeye, bütün ülke insanına. Salt olumsuz yanlarıyla bakıp, son derece olumsuz bir tablo çizdiğimin farkındayım. Olumlu yanları olmayacak mı? Mutlaka olacak. Hizmet standartları yükselecek, insanın birey olarak kalitesi yükselecek, bedelini ödemek koşuluyla. Ama ben hep dönüp dönüp yine insanı arıyorum. İnsanı bulamadığım zaman da hep boşa konuşuyorum gibi geliyor.